

Riêng đối với ngoại ngữ còn cần thêm ba yếu tố quan trọng. Đó là: động cơ, môi trường và cường độ. Động cơ, hãy để thị trường tự quyết định, chỉ có người học mới biết chính xác họ cần gì. Cường độ: học ngoại ngữ không nên dàn trải. Nhiều chuyên gia ngôn ngữ khẳng định, chỉ cần 3 năm học đúng cách, người bình thường đã có thể sử dụng tốt một ngoại ngữ. Và điều mấu chốt, muốn giỏi ngoại ngữ thì phải có môi trường giao tiếp. Học đi đôi với hành, học là để giao tiếp, chứ không phải để thi cử. Bạn bè vẫn hỏi đùa tôi, nếu có 1 tỷ USD ông sẽ sử dụng như thế nào? Có lẽ tôi sẽ chia làm ba phần. Một phần chi cho phát triển du lịch để tạo môi trường giao tiếp, đặc biệt là phải xây dựng cho được thật nhiều khu du lịch chỉ dùng ngoại ngữ (không cứ gì chỉ tiếng Anh - như Trung Quốc đang làm). Phần thứ hai, tôi sẽ đầu tư cải thiện đời sống giáo viên, nâng cao chất lượng giáo viên đặc biệt là bậc tiểu học (bởi ngoại ngữ mà khởi đầu sai, đặc biệt là phát âm, thì thật khốn khổ). Phần còn lại tôi đang tính là nên trả lại ngân sách nhà nước để lo cho học sinh nghèo, hay là đầu tư nâng cao chất lượng dạy và học tiếng Việt. Các bạn thấy thế nào?

Còn có thể nêu nhiều ví dụ nữa. Nhưng thôi, trở lại chuyện thuế thu nhập. Đã là công dân, thiết nghĩ, ai cũng phải có trách nhiệm đóng thuế để xây dựng đất nước. Hơn nữa, đóng thuế, cũng là một cách chúng ta tự lo cho mình. Vì lo lắng cho bản thân, nên chúng ta sẵn sàng trả tiền để nuôi dưỡng bộ máy công quyền quản lý với hy vọng cuộc sống ngày một khá hơn. Nhưng có cảm giác như chúng ta đang đầu tư không hiệu quả, những người được dân "thuê" làm quản lý lại hoàn toàn vô cảm trước hoàn cảnh của "ông chủ". Đất nước đang vươn mình hội nhập, chúng ta thật sự cần chính sách đột phá, khả thi xuất phát từ thực tế cuộc sống, nhưng không phải vì thế mà chúng ta "đột - phá" bằng mọi giá. Lúc này là lúc hơn bao giờ hết, người dân trông chờ ở tinh thần trách nhiệm của người làm chính sách ■

Quản lý tài chính công Nhìn từ vụ PMU 18

Luật gia NGÔ NGỌC BỬU

Năm 1993 trong một buổi gặp gỡ tọa đàm tại văn phòng UBND TP.HCM do ông Trương Tấn Sang chủ trì và hơn 20 nhà khoa học tham gia, có một người đã phát biểu rằng: "Xét về mặt tài chính công thì việc xuất chi tiền ngân sách nhà nước (NSNN) tại nước ta nói chung và TP.HCM nói riêng còn theo cách quản lý thủ công, nhà thầu đến kho bạc lấy tiền quá dễ dàng, chưa thiết lập các rào cản khoa học pháp lý và khoa học quản lý mà các quốc gia phương Tây đã làm hơn 100 năm". Lúc đó cử tọa rất ngạc nhiên về nội dung câu phát biểu này, chỉ nghe và ghi chép, không ai có ý kiến gì, vì các thuật ngữ tài chính công (public finance) và rào cản pháp lý... còn rất xa lạ. Nhưng 13 năm sau, khi vụ PMU18 nổ ra và nhất là sau bài phỏng vấn thứ trưởng Bộ tài chính Trần Văn Tá, trả lời với phóng viên báo *Tuổi trẻ* ngày 8.4.2006; suy ngẫm lại mới thấy rằng phát biểu của nhà khoa học nói trên có phần đúng sự thật.

Gọi là "quản lý thủ công" bởi vì, như thứ trưởng Trần Văn Tá nói: "Ai cũng có trách nhiệm, từng khâu từng phần, nhưng cuối cùng khi xảy ra một dự án lãng phí, thất thoát tiền ngân sách nhà nước thì lại không biết trách nhiệm thuộc về ai". Trong khi đó, tại các nước phát triển, trách nhiệm này thuộc về viên chức có quyền ra lệnh chi (Ordonnateur); nếu chỉ sai để có kẻ chiếm dụng tiền NSNN thì viên chức này phải hoàn toàn chịu trách nhiệm, bồi thường thiệt hại, trách nhiệm hành chính hay có thể truy cứu trách nhiệm hình sự, tùy theo mức độ phạm lỗi.

Nếu tiền NSNN và vốn vay ODA được giao về Bộ giao thông vận tải rồi Bộ này đưa cho Ban quản lý công trình (PMU) để từ đây xuất chi cho nhà thầu,

thì quy trình quản lý tài chính công như vậy là vô cùng thô sơ, mang tính thủ công và hoàn toàn xa lạ với hiểu biết và tầm nhìn của các nhà tài chính quốc tế. Vì đối với họ, khi nhà thầu muốn lấy được tiền tại kho bạc, phải qua nhiều cánh cửa quản lý như: giám sát thi công, biên bản nghiệm thu hạng mục đã làm xong theo điều kiện sách (cahier des charges), duyệt chi của Ordonnateur và sau cùng là viên chức kho bạc xem xét lại, ký tên trên tờ ủy phiếu (Mandat), trước khi trả tiền.

Ở đây chúng ta thấy lộ rõ những thiếu sót, sơ hở của việc quản lý và cấp phát tiền NSNN, còn tính thủ công cao độ, chưa thấy xuất hiện các cánh cửa pháp lý và quản lý khoa học, nên nhóm PMU 18 mới có cơ hội ăn chặn (từ 5% - 15%) tiền của nhà thầu được nhận. Những thiếu sót này Bộ tài chính có phần trách nhiệm không nhỏ trong quản lý NSNN. Ông Tá nói: "Hiện nay, ngoài vốn ODA, quản lý vốn ngân sách của chúng ta cũng đang có vấn đề. Thủ tục quản lý của chúng ta rất nhiều nhưng vẫn không chặt và chưa đạt được hiệu quả"... Phát biểu như vậy tức ông thứ trưởng Bộ tài chính đã mừng tượng thấy được các mặt yếu kém, không hoàn chỉnh và chưa hội nhập quốc tế trong việc quản lý tài chính công tại nước ta hiện nay. Vậy thì Bộ tài chính phải làm gì để khắc phục, để giảm thiểu những tiêu cực do các mặt yếu kém đó gây ra, như vụ PMU 18?

Nhân dân cả nước đang mong mỏi các Bộ, Ngành có liên quan tích cực cải cách hành chính về quản lý tài chính công, học hỏi cách làm của các thành viên WTO, để tránh xảy ra sự cố sử dụng tiền NSNN và vốn ODA rất bừa bãi, thiếu đạo đức như vụ PMU 18 ■